



Jäälinjärven yläpuoliseen Saarisenojan rakennettiin säätö- eli sulkupato, jonka tarkoitus on nostaa vettä ojan reunamille padon yläpuolella. Birger Ylisaukko-oja talkoilee Saarisenojan padon rakentamisen alkuvaiheessa.

# Vesistölle apua talkoilla

Jäälinjärven kuormitusta pienennettiin padoilla, altailla ja nuottauksella

**Pekka Rahko Kaleva**

**KIIMINKI** Mitä voi tehdä, jos kotiseudun vesistöt ovat päässeet huonoon kuntoon? Yleisintä lienee tyytyä voivottelemaan ja arvaillemaan syyllisiä.

Jäälissä päätettiin kääriä hihat ja alkaa töihin - Jäälinjärven ja sen lähivesien kunnostamiseen.

Puolitoista vuotta sitten alkunut urakka pääsi viime viikolla tärkeään välitappiin, kun puoli vuosisataa sitten kuivatettu Saarisenoja käännettiin takaisin luonnonuomaansa.

**Keväällä 2011** perustettiin Kiimingin-Jäälin vesienhoitoyhdistys parantamaan Jäälinojan valuma-alueen vesistöjen tilaa, kertoo yhdistyksen aktiivi ja sihteeri Birger Ylisaukko-oja.

Ensimmäiseksi teetettiin suunnitelma Jäälinjärveen laskevan Saarisenojan valuma-alueen kunnostuksesta.

Tänä syksynä alueelle päästiin rakentamaan laskeutusalas, pintavalutuskenttä sekä Saarisenojan ja Kokko-ojan säätö- ja sulkupadot ja niiden jat-



keeksi 150 metriä suisteita.

Suisteella eli suistepadolla rannalle nostettu vesi levitetään laajalle alueelle ojan reunaniitylle ja -suolle. "Tällä varmistetaan, että vesi virtaa hitaasti mahdollisimman laajan kasvillisuusalueen läpi takaisin uomaan."

"Saarisenojanniityn pintavalutuskenttä näyttää toimivan aivan loistavasti", Ylisaukko-oja kertoo. Kentän tarkoitus on pidättää vedessä olevia epäpuhtauksia. Aiemmin nämä ympäristön oji-

## Jäälinjärvi asutuksen keskellä

**Jäälinjärvi** on Jäälinojan valuma-alueen keskusjärvi. Sen pinta-ala keskivedenkorkeudella on 0,9 neliokilometriä ja tilavuus 1,2 miljoonaa kuutiometriä. Järvellä on rantaa 7,3 kilometriä. Ihmisen toiminnasta johtuvat muutokset ovat voimakkaasti heikentäneet Jäälinjärven vedenlaatua ja käytökelpoisuutta.

**Pääosa** Jäälinjärveen tulevista vesistä on peräisin Kokko-ojan valuma-alueelta, joka on voimakkaasti ojitettu.

**Jäälinjärven** vedet laskevat noin 8 kilometrin mittaisista Jäälinojaa pitkin Kalimenjokeen.

Lähde: Kiimingin-Jäälin vesienhoitoyhdistys

tusalueilta lähtevät kiintoaineet ja ravinteet huuhtoutuivat suoraan Jäälinjärveen.

"Laskutusallas toimii myös lintuvesialtaana, kunhan se kasvituu", Ylisaukko-oja lisää.

**Urakka on jaettu** kolmeen osaan: Jäälinjärveen, sen ylä-

puoliseen valuma-alueeseen ja järven alapuoliseen Jäälinojaan. Jäälinjärvellä on tehty hoitokalastuksia. Esimerkiksi viime viikolla nuotattiin 600 kiloa särkettä ja pientä lahnaa.

Ylisaukko-ojan mukaan saalis jäi vaatimatommaksi verrattuna viime vuoteen, jolloin järvestä nousi 2700 kiloa kalaa.

Ammattilaisten tekemien nuottoasten lisäksi kesällä pyydettiin yhdistyksen rysällä parisataa kiloa särkikalajoja.

**Järvellä tehtiin** viime kesänä myös kokeita, joissa kahden neliokilometrin altaissa tutkittiin fosforia sitovan kemikaalin ja särkikannan vähentämisen vaikutuksia järveä vaivaavan limalevän esiintymiseen.

Ylisaukko-ojan mukaan allaskokeiden tulokset eivät ole vielä kaikilta osin valmistuneet.

Viemäröimättömän asutuksen alueiden ja pihalannoituksen kuormitusta on myös selvitetty. Järven rannat ovat lähes kauttaaltaan asutut.

Työtä riittää vielä tulevillekin

vuosille ja tarkoitus on kunnostaa myös Jäälinojaa.

"Sitä vaivaavat samantaiset ongelmat kuin järven yläpuolisia oja. Lisäksi sinne tulee muun muassa liikenneväylien kuivatusvesiä", Ylisaukko-oja sanoo.

Jäälinoja laskee Kalimeenojaan Oulun Korvenkylässä.

**Rahoitusta on saatu** Kiimingin kunnalta ja ely-keskukselta, mutta suurin osa töistä on tehty talkoilla. Töiden ja byrokratian sujumista on helpottanut vesienhoitotoimikunta, johon koottiin sidosryhmiä kattava edustus.

"Valtavan vahva tuki on saatu viranomais- ja tutkijapuolelta", Ylisaukko-oja kiittelee.

Vastustusta yhdistyksen työ ei ole herättänyt lainkaan, ja tästäkin talkoolaiset ovat tyytyväisiä. Kunnostuksesta valmistuu diplomityö Oulun yliopiston ympäristötekniikan laitokselle.

Ylisaukko-oja toivoo työstä muodostuvan myös oppikirja siitä, kuinka koko valuma-alueen kunnostus saadaan hoidettua yhdistyksen voimalla.